

OMDISKUTERT: «Miss Landmine Angola» er et både bejublet og utskjelt kunstprosjekt som fikk mye oppmerksomhet. Mineofre stilte altså opp i skjønnhetskonkurranse. Her er Miss Huila. Foto: Gorm K. Gaare

Gjennom kunstprosjektet «Miss Landmine» i Angola, fikk Morten Traavik avsmak for bistand.

NY BOK

Tekst: **Trude Ringheim**
tri@dagbladet.no

– Når du må ut og vifte med kjendiser for at folk skal gidde å gi penger, hva er det egentlig du da gir penger til, spør Morten Traavik.

Han mener bistandsbransjen gjør mer skade enn nytte, og at de seinere års inflasjon i kjendiser som «ambassadører» og talskvinner, gjør sirkuspreget tydeligere. Han omtaler flere norske kjendiser som brukes av organisasjoner som blant annet fadderorganisasjonen Plan Norge.

–Det er det ultimate knefallet for overflatiskhet. En norsk ukebladkjendis som med hundre prosent sikkerhet vet null og niks om saken, låner ansiktet sitt til å samle inn penger. Så snakker vedkommende om hvor givende det er og om hvor godt vi har det i Norge.

–Hvorfor er det så galt?

–Det ligger en innrømmelse i dette fra bistandsorganisasjonene, om at det bare handler om overflate og symbolhandlinger. De har gitt opp troen på at folk vil involvere seg i konflikter. Jeg vil slippe å se kjendiser som engler i jungelen, sier Morten Traavik.

Nådeløst oppgjør

Boka «Djevelen er en fallen engel.

OGSÅ KONTROVERSIELT: Også hans Nord-Korea-prosjekter er omstridte. Her i Kirkenes. Foto: Bjørn S. Kristiansen

Eventyret om Miss Landmine» kom i går. Traavik skriver om som sin egen rolle som kunstner med et bejublet og utskjelt prosjekt i Angola, og om veien til helvete som ofte er brulagt av gode hensikter.

Han har fått millioner kroner til kunstprosjekter i Nord-Korea, til noens forskrekkelse. I 2007 lanserte han «Miss Landmine Angola». Noen mente at han var spekulativ og gjorde tragedie til underholdning. Andre beskyldte ham for å mele sin egen kake.

– «Miss Landmine» ble jo et karrieremessig gjennombrudd for meg. Prosjektet ga meg masse oppmerksomhet, og det vil man jo ha som kunstner, sier han.

Misser uten bein

Han tok steget ut fra teatersalene til mineofrene i Angola.

– I utgangspunktet virket ideen så vill og umulig, at den tente konkurranseinstinktet i meg. Denne litt Kamikaze-aktige delen, sier han.

–Hvordan reagerte du på kritikken?

– Den ytre kritikken var ikke så veldig plagsom. Jeg tenkte: «Bare kom igjen, dere kan uansett ikke si noe verre enn jeg allerede har tenkt om meg selv». Men det var nettopp denne tvilen som er plagsom, om prosjektet dypsett bare handlet om mitt eget behov for å bygge et monument over meg selv. Om å bli sett. Og på et vis så gjør det jo det, sier han.

I boka beskriver han hvordan «Miss Landmine»-prosjektet begynte å likne mer og mer på bistandsprosjekt.

– Jeg ønsker å komme litt nærmere kjernen av mysteriet om hvorfor vi fortsetter å gi og gi pen-

NY BOK: Kunstner Morten Traavik gir ut boka «Djevelen er en fallen engel. Eventyret om Miss Landmine» der han «Miss Landmine»-prosjektet for godt med denne boka, sier han.

ger, selv om alle egentlig vet – og lenge har visst – at bistand gjør langt mer skade enn gagn, for både giver og mottaker. Bistand er på mange måter som dårlig sex: nedverdiggende og avstumpende for alle involverte, sier han.

Falsk innflytelse

Uvitende godhet kan være like ille som overlatt ondskap.

– Jeg ønsker å tilby en motgift mot dinosaursyndromet som kjennetegner nesten all bistand, nemlig for stort hjerte og for liten hjerne.

Han mener bistand blant annet handler om et ønske om å føle at vi gjør noe nyttig.

– Vi ønsker å bli kvitt dårlig

sammittighet. Og så handler det om realpolitikk. Norge som nasjon ønsker å være «i spill». Det finnes ingen logisk forklaring på hvorfor Norge skulle være en sentral aktør i Midtøsten eller i Sør-Sudan eller på Sri Lanka, annet enn at vi opprettholder en del diplomatiske karrierer og at Norge kjøper seg falsk innflytelse.

Plan Norge svarer slik på Traaviks kritikk:

– Vi i Plan Norge er svært fornøyd med den hjelpen vi får fra kjente personer. Vi er fornøyd med den hjelpen vi får fra kjente personer i felt, sier fungerende generalsekretær Jørn Johansen.

– Plan Norge har brukt og samarbeidet med kjente personer når

CV

Morten Traavik

- Kunstner og regissør som går egne veier.
- Kjent for omdiskuterte prosjekter som «Miss Landmine Angola» (2008) og «Miss Landmine Kambodsja» (2009).
- Kunstprosjekter i Nord-Korea, blant annet en 17. mai-feiring.

vi har sendinger på TV 2, et samarbeid som vi er veldig fornøyd med og som har gitt oss flere støttespillere i det norske folk, sier Johansen som understreker at han ikke har lest boka til Traavik.

Tar
og